

Rakamlarla Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Ödemeler Dengesi İstatistikleri | Mayıs 2024

Sayı 102 | Son Güncelleme: 12 Temmuz 2024

İÇİNDEKİLER

1	Yönetici Özeti
2	Yerel Trendler
3	Küresel Trendler
4	Ek Tablolar

1 Rakamlarla UDY: Ödemeler Dengesi İstatistikleri | Mayıs 2024

Yönetici Özeti

Yerel Trendler

- 12 Temmuz 2024'te paylaşılan resmi verilere göre, 2024 yılının Mayıs ayında, Türkiye'ye, **yatırım sermayesi girişleriyle 590 milyon dolar**, borçlanma araçları ile 303 milyon dolar, yabancı uyruklulara gayrimenkul satışı yoluyla 189 milyon dolar değerinde Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) girişi gerçekleşti. Yatırım tasfiyelerinin 8 milyon dolar değerinde aşağı yönde etkilemesiyle, **toplam UDY girişi 1 milyar 74 milyon dolar** olarak hesaplandı.
- Mayıs ayında çekilen UDY, aynı ay içerisindeki cari açığın %22'sine karşılık geldi.
- 2024'ün ilk beş ayındaki** toplam UDY girişi, geçen yılın aynı dönemine kıyasla **%15'lik bir düşüşle, 3,8 milyar dolar** oldu.
- Mayıs 2024'te, toplam yatırım sermayesi girişleri 590 milyon dolar olur iken 247 milyon dolarlık yatırım girişi ile **ulaştırma ve depolama hizmetleri** %42'lik bir pay aldı. sırasıyla %10 ve %9 Bilgisayarların, elektrik-elektronik ve optik ürünlerin imalatı ve tarım, ormancılık ve balıkçılık 'luk paylarıyla geçmiş kümülatif performanslarının üzerinde bir performans sergileyerek aynı ay içerisinde gerçekleşen yatırım sermayesi girişlerinde öne çıkan diğer sektörler oldu.
- Avrupa Birliği (AB-27) üyesi olmayan diğer Avrupa ülkeleri** %45'lik paylarıyla Türkiye'ye en çok yatırım yapan bölge oldu. Spesifik olarak **Norveç**, %39'luk payı ile bu değerdeki asıl itici güç oldu. Mayıs 2024 özelinde, **Norveç** en büyük paya sahip olurken, onu %18 ile **Hollanda**, %8 ile **Çekya**, %5 ile **İsveç** ve %4 ile **Azerbaycan** takip etti.

Küresel Trendler - UNCTAD Dünya Yatırım Raporu 2024

- Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) 2024 Dünya Yatırım Raporu, 2023 yılında **küresel UDY'lerin %2'lik bir düşüşle 1,3 trilyon dolara gerilediğini** ortaya koyuyor.
- Ticari gerilimlerin ve sıkılaştan finansman koşullarının uluslararası proje finansman anlaşmalarını ve sınır ötesi birleşme ve satın almaları etkileyerek küresel UDY'yi sınırlandırdığı görülüyor. Çok uluslu şirketlerin kârlarındaki artışların sıfırdan yatırımların artmasına yardımcı olduğu tespit ediliyor.
- Bazı gelişmiş ülkelerdeki negatif UDY girişlerinin, küresel asgari vergi uygulamaları nedeniyle yaşanan kurumsal finansal değişikliklerden kaynaklandığı tahmin ediliyor.
- Otomotiv, elektronik ve makine sektörleri** tedarik zincirlerinin yeniden yapılanmasıyla uyumlu bir şekilde güçlü bir büyüme gösterdi.
- Sürdürülebilir kalkınma amaçları ile uyumlu yatırımlarda %10'luk bir düşüş yaşanmış olup bu düşüşün özellikle tarımsal gıda, su ve sanitasyon sektörlerini etkilediği görülüyor.

İÇİNDEKİLER

1

Yönetici Özeti

2

Yerel Trendler

3

Küresel Trendler

4

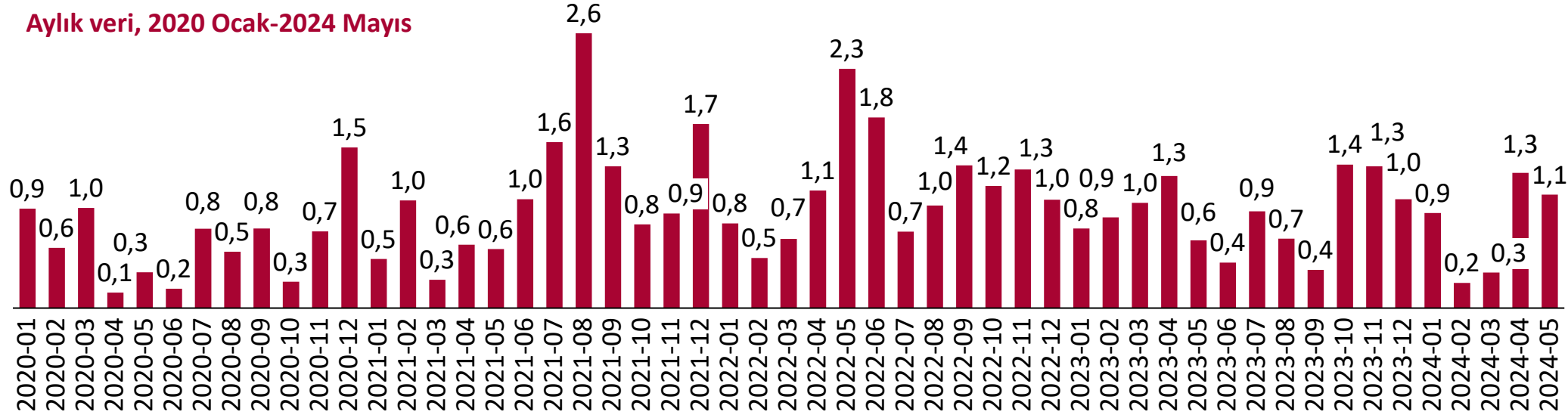
Ek Tablolar

2 Güncel veriler, Mayıs 2024'te Türkiye'ye 1 milyar 74 milyon dolarlık UDY girişi gerçekleştiğini gösteriyor

Türkiye'ye gerçekleşen UDY girişi, milyar \$

Öne çıkan noktalar

Aylık veri, 2020 Ocak-2024 Mayıs

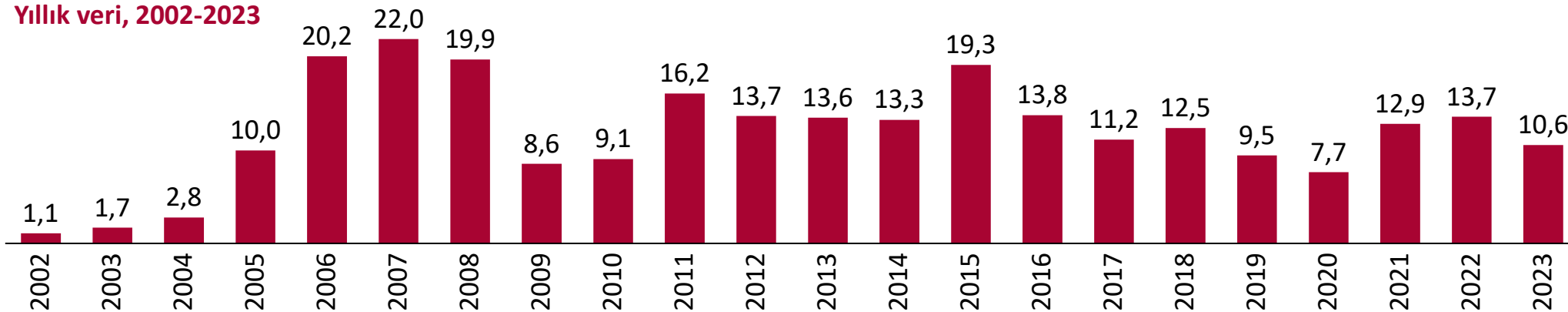
2024 Mayıs ayında Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) girişlerinin toplam değeri, **1 milyar 74 milyon dolar** olarak kaydedildi.

2024'ün ilk beş ayındaki toplam UDY girişi, geçen yılın aynı dönemine kıyasla **%15'lik bir düşüşle, 3,8 milyar dolar** oldu.

Mayıs ayında çekilen UDY, bu aydaki cari açığın %22'sine karşılık geldi.

2002 yılından itibaren Türkiye'ye gelen kümülatif UDY girişleri, 267 milyar doları aştı.

Yıllık veri, 2002-2023

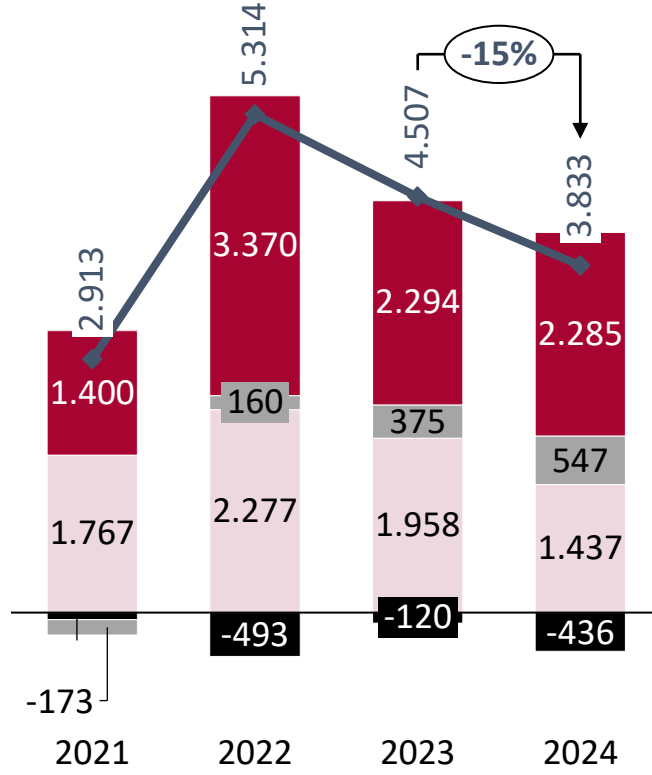

2 2024'ün Mayıs ayında yatırım sermayesi girişleri 590 milyon dolar olurken, gayrimenkul alımları 189 milyon dolar katkı sağladı

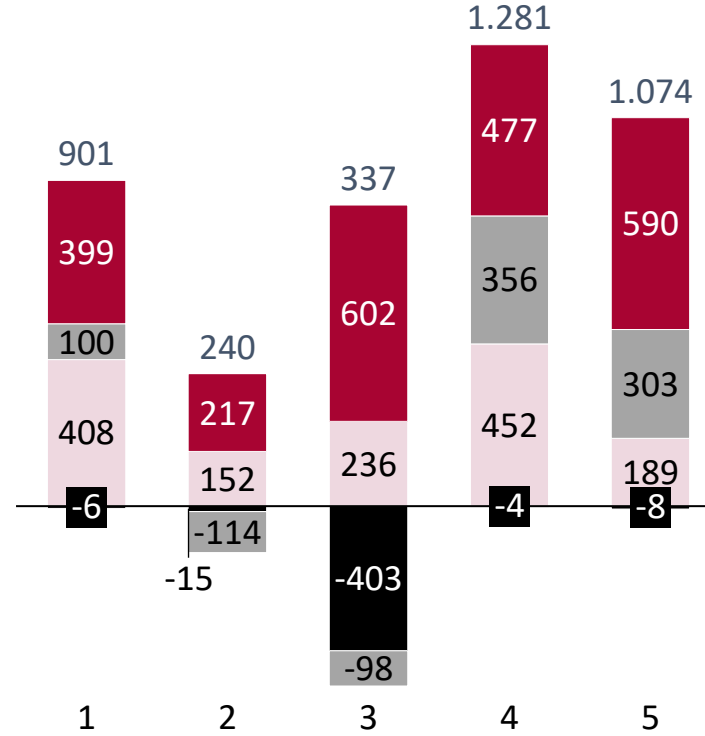
Türkiye'ye gerçekleşen UDY girişlerinin dağılımı

Öne çıkan noktalar

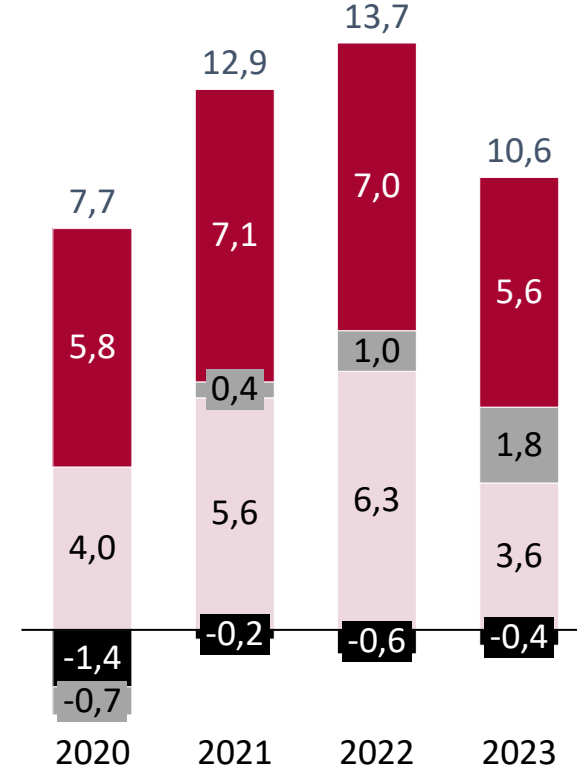
Her yılın ilk beş ayı, milyon \$

2024 aylık, milyon \$

Yıllık veri, milyar \$

Yatırım sermayesi girişi Tasfiye Borçlanma araçları* Net gayrimenkul Toplam

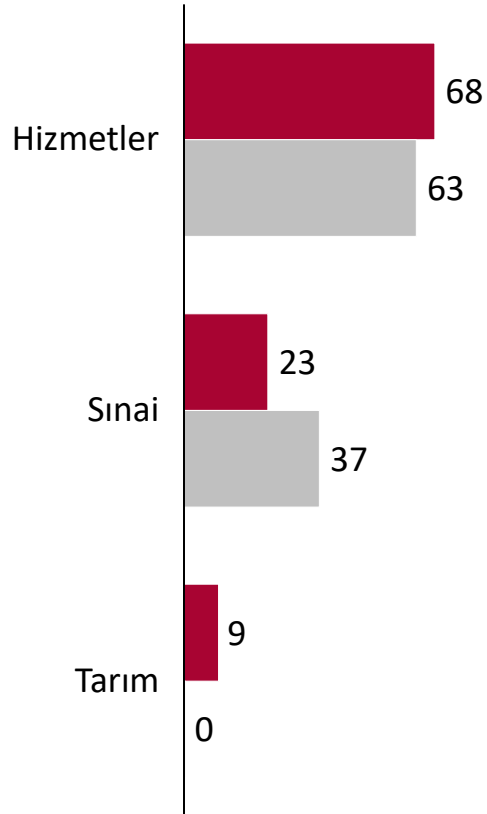
2024'ün Mayıs ayında, Türkiye, **yatırım sermayesi girişleriyle 590 milyon dolar**, borçlanma araçları ile 303 milyon dolar ve yabancı uyruklulara gayrimenkul satışı yoluyla 189 milyon dolar değerinde UDY girişi kaydetti. Yatırım tasfiyelerinin 8 milyon dolar değerinde aşağı yönde etkilemesiyle, toplam UDY girişi 1 milyar 74 milyon dolar olarak hesaplandı.

Gayrimenkul satışları, 2024 yılının ilk beş ayında gerçekleşen toplam UDY girişlerinin %37'sini oluşturdu.

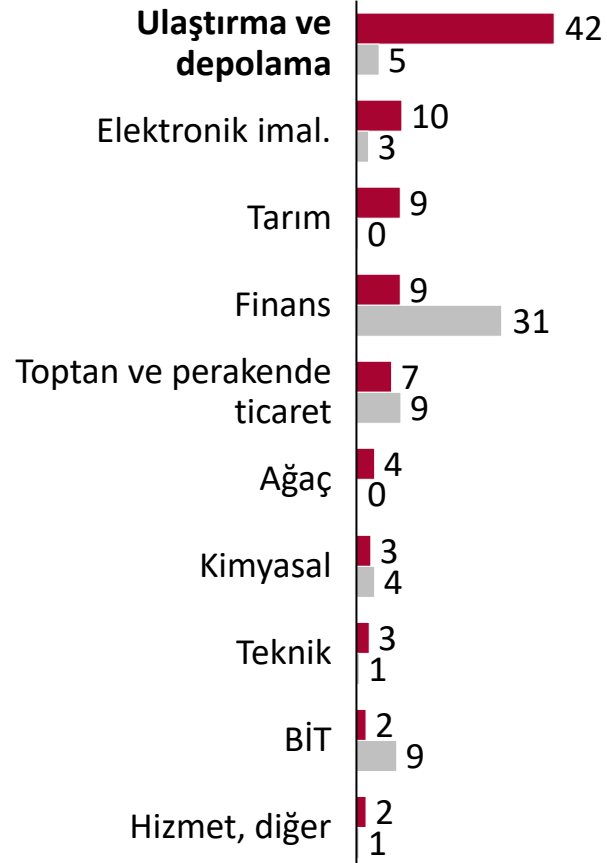
2 Ulaştırma ve depolama hizmetleri, Mayıs ayındaki UDY yatırım sermayesi girişlerinde öne çıkan sektör oldu

Yatırım sermayesi şeklinde Türkiye'ye gelen UDY'nin sektörel dağılımı

Ana sektörlere göre dağılım, Mayıs 2024, %

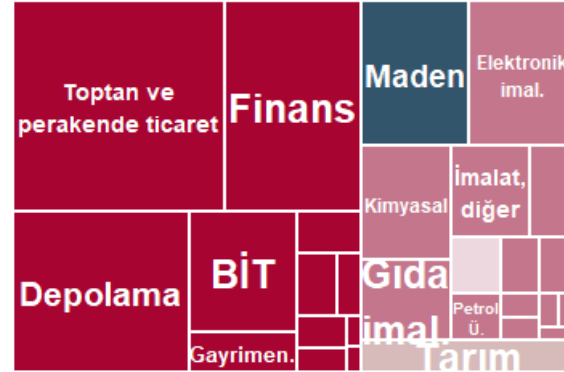
İlk 10 sektör, Mayıs 2024, %

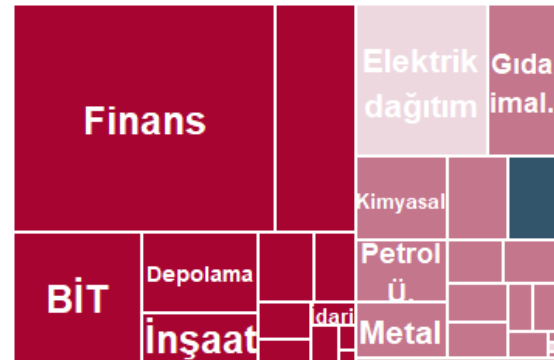
■ Mayıs 2024 ■ 2002-2023 kümülatif

Öne çıkan noktalar

Treemap - 2024 ilk beş ay

Treemap - 2002-2023 kümülatif

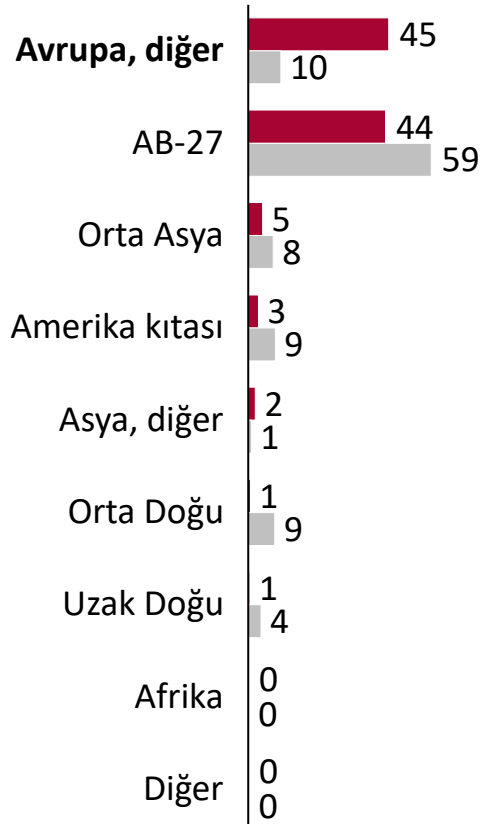

2 Norveç, Hollanda ve Çekya, Türkiye'nin 2024'ün Mayıs ayında en çok yatırım sermayesi çektiği ülkeler oldu

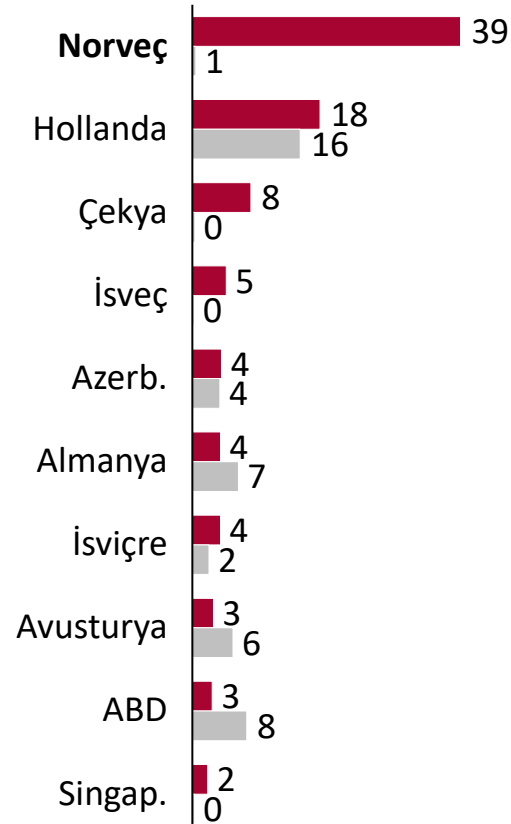
Yatırım sermayesi şeklinde Türkiye'ye gelen UDY'nin coğrafi dağılımı

Öne çıkan noktalar

Bölgesel dağılım, Mayıs 2024, %

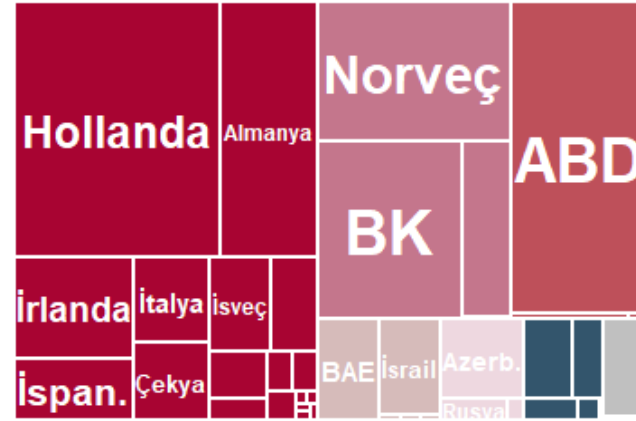

İlk 10 yatırımcı ülke, Mayıs 2024, %

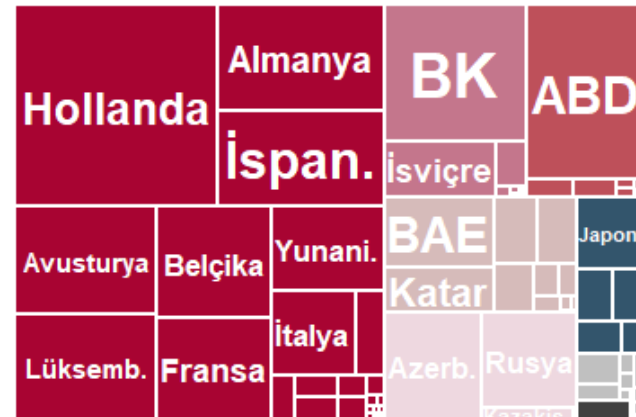

■ Mayıs 2024 ■ 2002-2023 kümülatif

Treemap - 2024 ilk beş ay

Treemap - 2002-2023 kümülatif

2002-2023 dönemi toplamında %59'luk pay sahibi olan Avrupa Birliği (AB-27) ülkeleri 2024'ün beşinci ayında %44'lük bir pay aldı.

Aynı ay içerisinde **AB üyesi olmayan diğer Avrupa ülkeleri** %45'lik paylarıyla Türkiye'ye en çok yatırım yapan bölge oldu. Spesifik olarak **Norveç**, %39'luk payı ile bu değerdeki asıl itici güç oldu.

Mayıs 2024 özelinde, **Norveç** en büyük paya sahip olurken, onu %18 ile **Hollanda**, %8 ile **Çekya**, %5 ile **İsveç** ve %4 ile **Azerbaycan** takip etti.

İÇİNDEKİLER

1

Yönetici Özeti

2

Yerel Trendler

3

Küresel Trendler

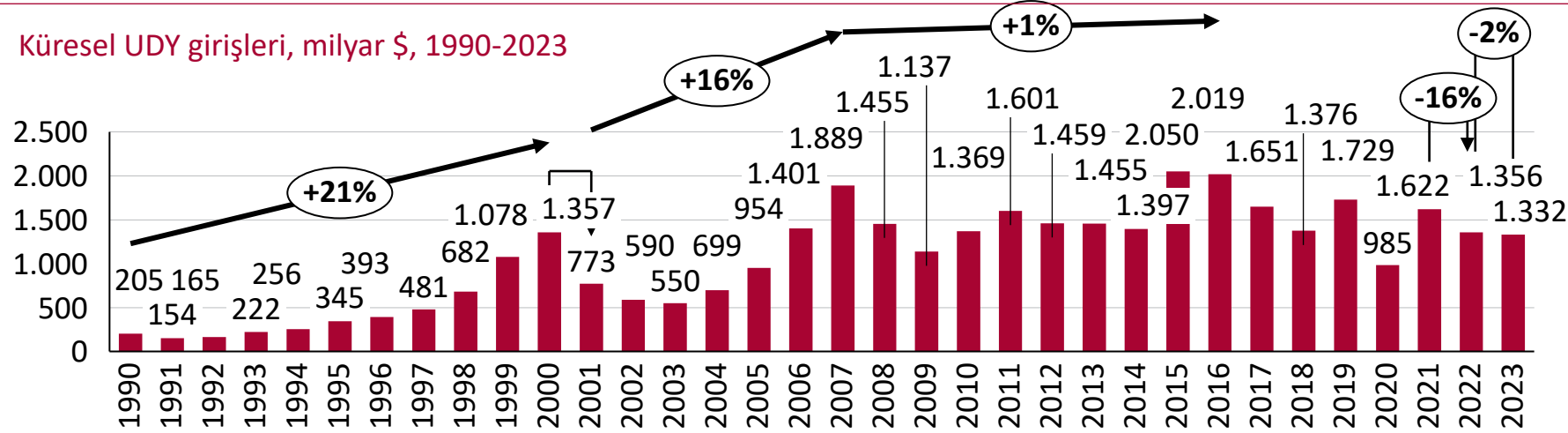
4

Ek Tablolar

3 UNCTAD, finansman maliyetlerinin proje finansmanı ve M&A'leri etkileyerek küresel UDY'lerde %2 düşüğe neden olduğunu gösteriyor

Küresel UDY eğilimleri ve proje türleri

Küresel UDY girişleri, milyar \$, 1990-2023

Öne çıkan noktalar

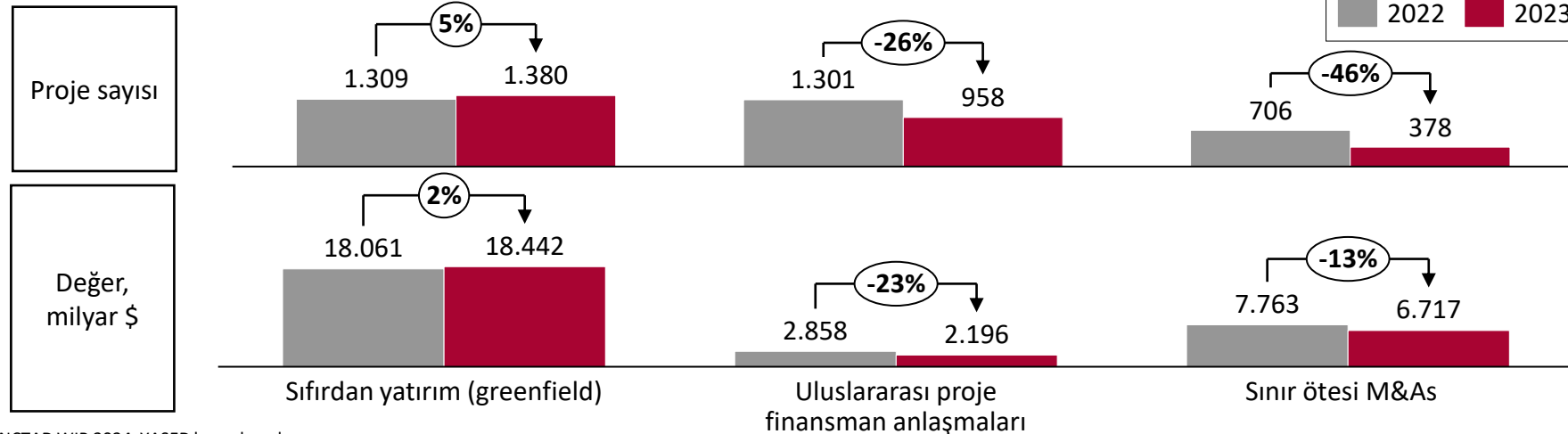
Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD)'nın 20 Haziran 2024 tarihli raporu, **küresel UDY'lerin 2023 yılında %2 azalarak 1,3 trilyon dolara** gerilediğini gösteriyor.

Hollanda ve Lüksemburg 2023 rakamlarını büyük ölçüde etkilemiş olup bu iki ülke hariç tutulduğunda küresel UDY'de iki yıl üst üste %10'un üzerinde bir düşüş gözlemleniyor.

Ticari gerilimler ve sıkılaştan finansman koşulları küresel UDY akışlarını etkilerken, 2023'teki yüksek maliyetlerin uluslararası proje finansman anlaşmaları ve sınır ötesi Birleşme ve Satın Alma (M&A) faaliyetlerine daha çok zarar verdiği görülüyor.

Çok uluslu şirketlerin kârları, genişleme yatırımlarını finanse etmelerine yardımcı olurken sıfırdan yatırım projelerindeki artış gelecek beklentilerinde kısmi iyileşmeyi beraberinde getirdi.

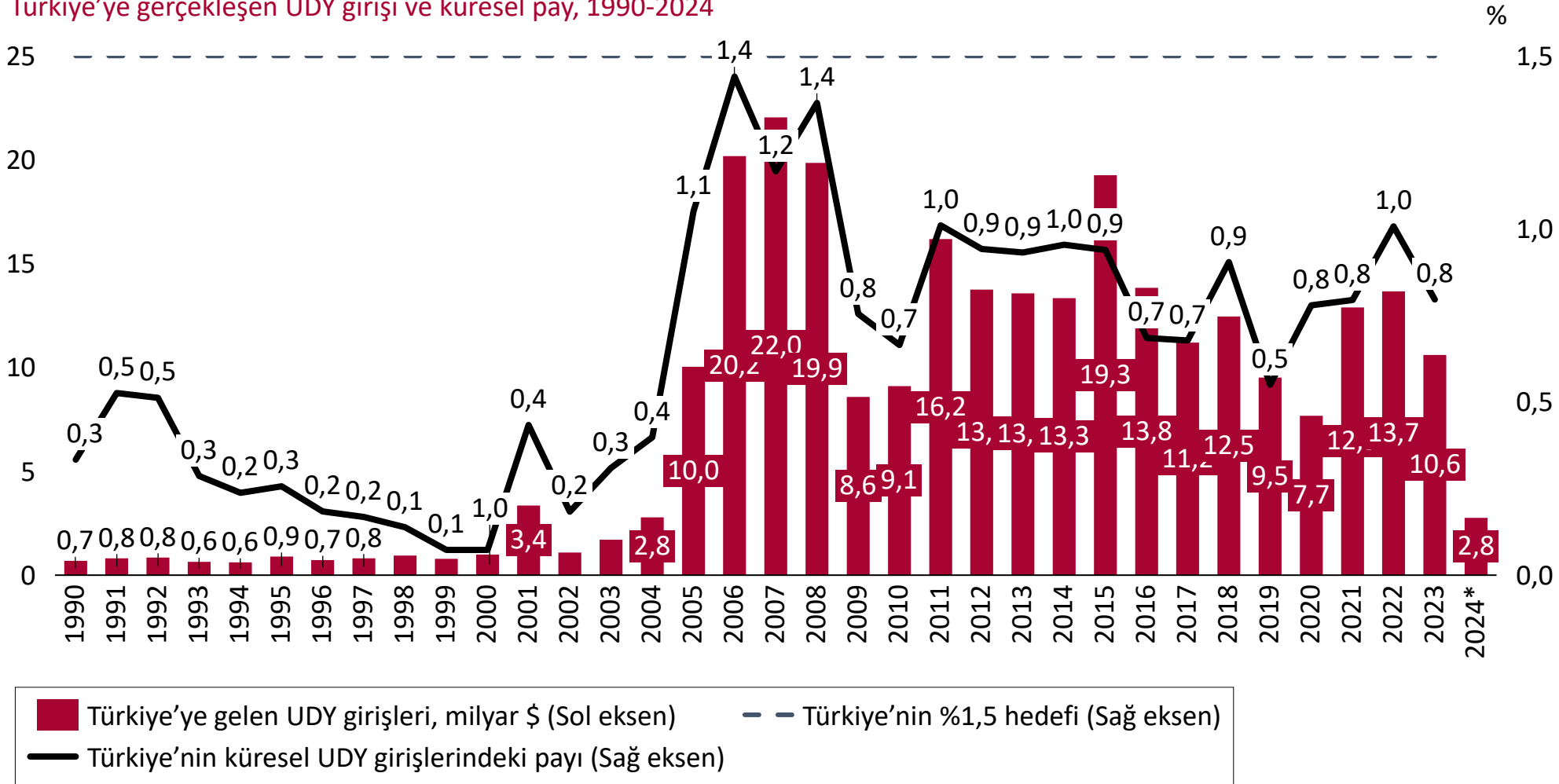
Proje türlerine göre küresel yatırım eğilimleri, proje sayısı ve yatırım hacimleri (milyar \$), 2022-2023

3 Türkiye küresel UDY pazarından %0,8'lik bir pay alırken daha fazla yatırım için halen önemli bir potansiyeli bulunuyor

Türkiye'nin küresel UDY pazarındaki konumu

Türkiye'ye gerçekleşen UDY girişi ve küresel pay, 1990-2024

Öne çıkan noktalar

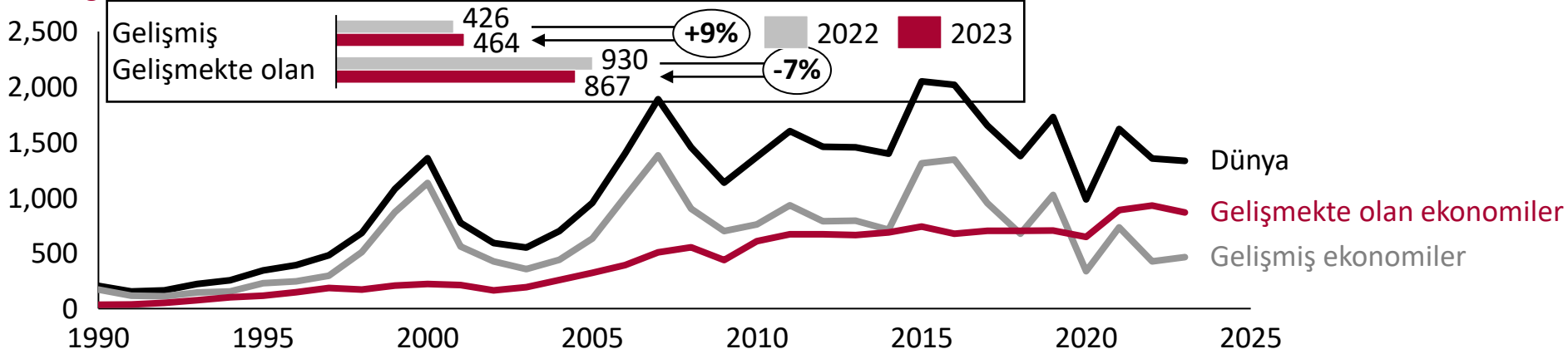
2023 yılı için daha öncesinde paylaşılan geçici istatistiklerle uyumlu bir şekilde UNCTAD 2024 Dünya Yatırım Raporu, **Türkiye'nin küresel UDY girişlerinden %0,8 pay aldığını** gösteriyor.

Türkiye'nin 2024 yılında küresel UDY pazarında %1,5'lik bir pay elde etme yönündeki iddialı hedefine ulaşabilmesi için, küresel UDY seviyelerinin 2023 ile aynı kaldığı varsayımı altında, yıl sonuna kadar en az 16,1 milyar dolar değerinde yatırım çekmesi gerekmektedir.

3 Pandemi öncesi ve sonrasında küresel UDY eğilimleri, gelişmekte olan ülkelere, özellikle de Asya'ya doğru bir geçişe işaret ediyor

Küresel UDY'lerde öne çıkan eğilimler: Gelir grupları ve bölgesel dağılımlar

Gelir gruplarına göre UDY girişleri, milyar \$

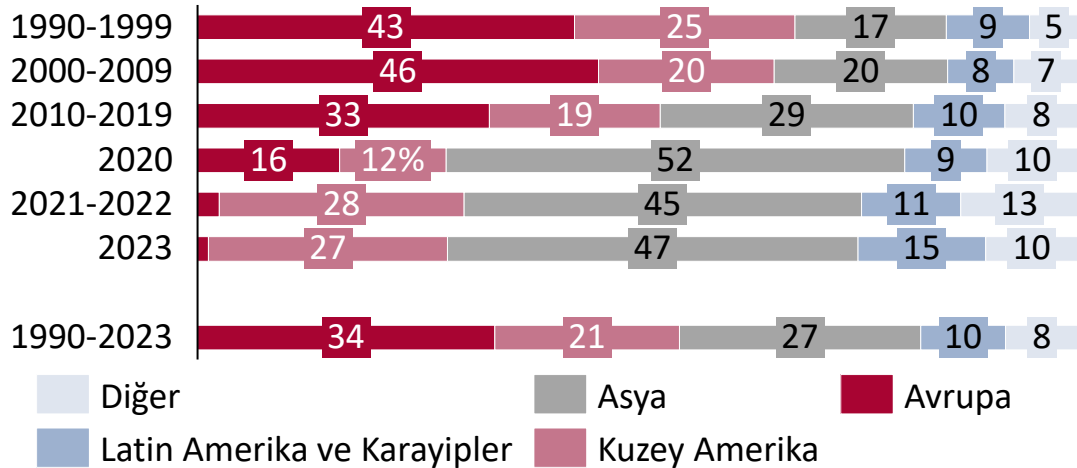

Öne çıkan noktalar

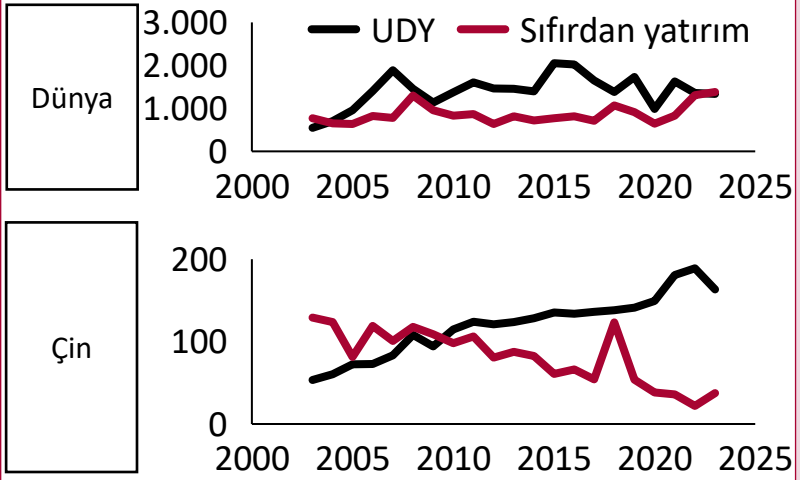
2018 öncesinde, gelişmekte olan ülkelere yönelik UDY girişleri gelişmiş ülkelere gerçekleşen girişi 27 milyar dolar geçmişti. COVID-19, 2020'de bu farkı önemli ölçüde açmıştı. 2023 yılına gelindiğinde, küresel UDY'nin %65'i gelişmekte olan ülkelere, %35'i ise gelişmiş ülkelere yöneldi.

2010'lardan bu yana, küresel değer zincirleri; teknolojik ilerlemeler ve politika değişiklikleri nedeniyle değişiklikler göstermekte. Beklenen elden çıkarmalara rağmen, son veriler Çin için olumlu bir görünüm sergilemeye devam ediyor. Çin'e gelen sıfırdan yatırımlarda azalma olsa da UDY girişleri devam ediyor. Son zamanlardaki girişlerde düşüşler olsa da Avrupa'dan Asya'ya bir geçiş söz konusu.

Coğrafi bölgelerine göre ülkelere gerçekleşen UDY girişlerinin dağılımı, %

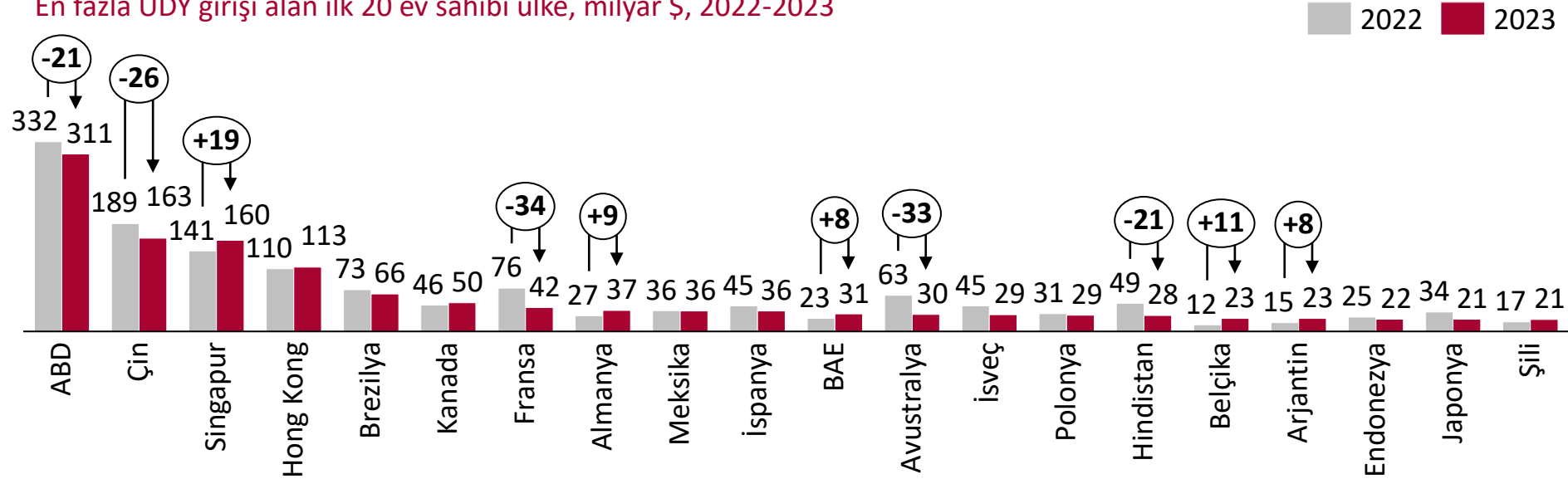
Sıfırdan yatırım ve toplam UDY eğilimlerinin karşılaştırması: Dünya ve Çin, milyar \$, 2003-2023

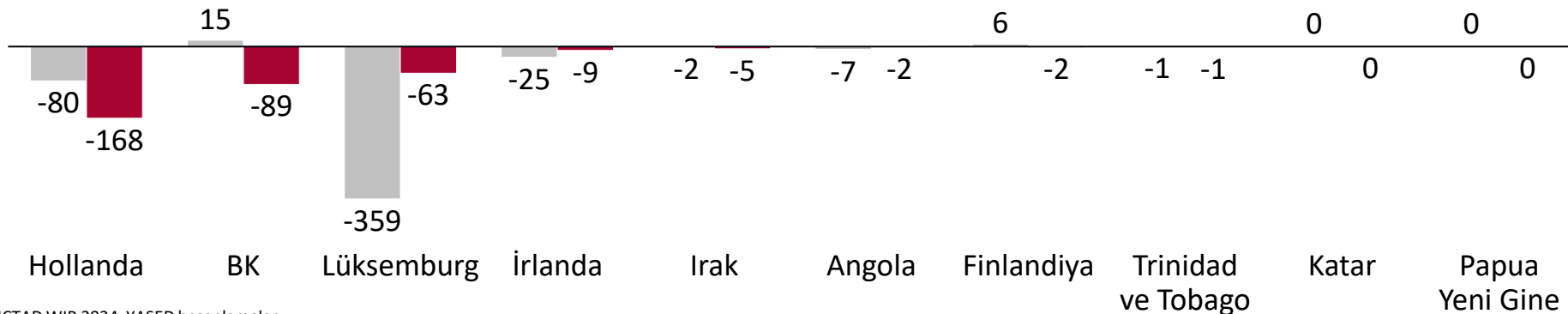
3 Bazı gelişmiş ülkelerdeki negatif UDY girişleri, küresel asgari vergi uygulaması nedeniyle yaşanan kurumsal değişikliklerle ilişkilendiriliyor

En fazla yatırım çeken ev sahibi ülkeler ile en düşük girişlerin olduğu ülkeler

En fazla UDY girişi alan ilk 20 ev sahibi ülke, milyar \$, 2022-2023

En düşük UDY girişine sahip ilk 10 ülke, milyar \$, 2022-2023

Öne çıkan noktalar

2023 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 310 milyar dolarla küresel UDY'de başı çekerken, 163 milyar dolarla Çin ve 159 milyar dolarla Singapur takip etti.

Singapur, Belçika, Almanya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Arjantin'de önemli artışlar görüldü.

Yatırım tasfiyelerinin yeni girişlerden daha ağır bastığını gösterecek şekilde Hollanda, Birleşik Krallık (BK) ve Lüksemburg'da -62 milyar dolar ile -169 milyar dolar arasında değişen negatif UDY girişleri kaydedildi.

Bazı gelişmiş ülkelerdeki negatif UDY akışları, küresel asgari vergi uygulamaları nedeniyle yaşanan kurumsal mali değişiklikler ve sınır ötesi M&A değerlerinin azalmasıyla ilişkilendirildi.

3 Zayıf proje finansmanı, altyapı ve dijital sektörleri yavaşlattı; otomotiv ve elektronik sektörleri tedarik zincirlerindeki değişimlerle gelişti

Proje türlerine göre küresel UDY'de önde gelen sektörler

Öne çıkan noktalar

Sektörlerine göre duyurulan sıfırdan yatırım projeleri

	2022	2023	Değişim (%)
Toplam	1309	1380	5
Birincil	108	66	-39
İmalat	485	611	26
Hizmetler	715	703	-2

Sektörlerine göre sınır ötesi birleşme ve satın almalar

	2022	2023	Değişim (%)
Toplam	707	378	-46
Birincil	122	36	-71
İmalat	142	141	-1
Hizmetler	442	201	-54

Sektörlerine göre uluslararası proje finansman anlaşmaları

	2022	2023	Değişim (%)
Toplam	1301	958	-26

Zayıf proje finansmanı, altyapı ve dijital ekonomi sektörlerini yavaşlattı.

Otomotiv, elektronik ve makine sektörleri tedarik zincirlerinin yeniden yapılanmasıyla uyumlu bir şekilde güçlü bir büyüme gösterdi.

Kritik madenlerin çıkarılması ve işlenmesine yönelik yatırımlar neredeyse iki katına çıktı.

Sürdürülebilir kalkınma amaçları ile uyumlu yatırımlarda %10'luk bir düşüş yaşandı, bu düşüş özellikle tarımsal gıda, su ve sanitasyon sektörlerini etkilerken 2023 yılında 2015 yılına kıyasla daha az uluslararası proje gerçekleşti.

Proje değeri açısından ilk 10 sektör

Enerji ve gaz tedarigi	381	365	-4
Elektronik ve ekipma.	215	183	-15
BİT	129	110	-14
Otomotiv	61	91	50
İnşaat	69	72	4
Ana metal, metal ür.	49	70	42
Ulaştırma ve depola.	57	69	20
Maden çıkarma	107	65	-40
Kok ve rafine petrol	18	58	216
Kimyasallar	27	57	111

Proje değeri açısından ilk 10 sektör

BİT	166	67	-60
Maden çıkarma	121	33	-73
Kimyasallar	15	32	108
İlaçlar	36	31	-12
Otomotiv	8	31	273
Profesyonel hiz.	23	29	25
Altyapı hizmetleri	18	18	-5
Ticaret	27	17	-35
Gıda, içecek, tütün	21	13	-41
Finans ve sigorta	88	12	-87

Proje sayısı açısından ilk 10 sektör

Yenilenebilir enerji	418	368	-12
Ticari gayrimenkul	266	146	-45
Enerji	134	79	-41
Konut	67	43	-36
Telekomüni.	119	82	-31
Petrol ve gaz	93	72	-22
Ulaşım altyapısı	52	33	-36
Petrokimya	69	59	-15
Madencilik	42	47	11
Su ve kanalizasy.	18	12	-37

İÇİNDEKİLER

1

Yönetici Özeti

2

Yerel Trendler

3

Küresel Trendler

4

Ek Tablolar

4 Ek Tablolar

* 2024 yılının ilk beş ayı itibarıyla

Türkiye'ye gelen UDY'nin toplam hacmi, milyon \$

	Yıllık veri														Aylık veri (ilk beş ay)	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023	2024
Türkiye'ye gelen UDY girişleri	9099	16182	13744	13563	13337	19263	13835	11190	12450	9507	7675	12895	13666	10610	4507	3833
UDY <u>sermaye</u> girişi	6256	16136	10761	10523	8632	12181	7579	7401	6699	5881	5791	7098	6985	5578	2294	2285
Net gayrimenkul	2494	2013	2636	3049	4321	4156	3890	4643	5915	4979	3954	5634	6273	3560	1958	1437
Diğer	349	-1967	347	-9	384	2926	2366	-854	-164	-1353	-2070	163	408	1472	255	111

Partner ülke ve sektörlere göre Türkiye'ye gelen UDY sermaye girişleri, milyon \$

Partner ülke

Sıra*	Ülke	Yıllık veri			Aylık veri (ilk beş ay)	
		2021	2022	2023	2023	2024
1	Hollanda	749	788	1134	505	452
2	ABD	1180	316	255	71	371
3	Norveç	1	0	0	0	231
4	BK	1392	401	324	49	223
5	Almanya	479	972	687	212	215

Sektör

Sıra*	Sektör	Yıllık veri			Aylık veri (ilk beş ay)	
		2021	2022	2023	2023	2024
1	Toptan ve perakende ticaret	3392	1579	984	303	486
2	Finans	177	1786	600	213	314
3	Depolama	216	392	415	182	311
4	Maden	65	174	171	170	171
5	Elektronik imal.	205	372	394	96	169

YASED Rakamlarla UDY Bülteni

İLETİŞİM

Ayşegül DÜŞÜNDERE
Ekonomi Araştırmaları Direktörü, YASED
aysegul.dusundere@yased.org.tr

Resmi Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin aylık olarak açıklanmasını takiben, Rakamlarla UDY bülteni hazırlanarak YASED web sitesi üzerinden paydaşlara duyurulmaktadır. Raporla, Türkiye'ye gelen UDY'nin mevcut durumu, sektörel ve coğrafi dağılım ve küresel eğilimler de dikkate alınarak değerlendirilmektedir.

Yasal Uyarı: Raporlarda yer alan analizlerden elde edilen sonuçlar, raporların hazırlanma döneminde mevcut olan bilgilere dayanmakta olup, takip eden dönemlerde yapılacak değerlendirmelere dayanak teşkil etmemektedir. Raporlarda yer alan hiçbir beyan ve tahmin, YASED'in bilgi ve deneyime dayalı olarak gelecekte beklenen ekonomik değerler ve sonuçlar hakkındaki görüşlerini temsil etmemektedir. Bu raporlarda yer alan bilgiler, finansal ve/veya ekonomik tavsiye ve/veya profesyonel nitelikte veya başka herhangi bir şekilde tavsiye teşkil ettiği şeklinde yorumlanamaz. YASED, bu raporlar boyunca sağlanan herhangi bir beyan ve/veya tahminin kullanılması, alıntılanması veya atıfta bulunulmasından kaynaklanan veya bunlarla ilgili herhangi bir kayıp veya zarardan sorumlu değildir. Raporların fikri mülkiyet ve diğer mülkiyet hakları YASED'e ait olup, bu raporlara ilişkin tüm haklar açıkça belirtilmedikçe saklıdır.